

Anti-Pestprotocol

September 2022

dit is een beleidsdocument
van:

pcbo 'Het Anker'
De Frisia 150
9207 CZ Drachten
een school van pcbo 'Smallingerland'

Dit protocol heeft als doel:

“ Alle kinderen mogen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen,
zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen”

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Door mogelijke signalen/melding van pesten serieus te nemen door zowel ouders als school, kunnen we zo nodig, vroegtijdig actie ondernemen. Belangrijk dat contact tussen ouders/school en school/ouders goed is!!

Groepsleerkrachten en ouders uit de schoolcommissie en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit PESTPROTOCOL.

Op onze school is juf Carolien de antipestcoördinator. Haar rol is contactpersoon voor kinderen en ouders in het geval van pestgedrag. Tevens coördineert en monitort zij het gebruik van dit protocol.

Pesten op school: Hoe gaan we er mee om?

Pesten komt op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij het onder ogen willen zien en op onze school serieus aanpakken. Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

Voorwaarden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: kinderen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), groepsleerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders)
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten groepsleerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.
- Op onze school zijn vanuit het team twee vertrouwenspersoon aangesteld. Deze vertrouwenspersonen zijn bij de kinderen bekend. Dit zijn Lenneke Elverdink en Detmer Postma. Deze worden jaarlijks aangegeven op onze schoolkalender.

Het probleem dat pesten heet:

- De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar, maar ook in lagere en hogere groepen wordt er gepest.
- Een pestproject alleen is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken. Twee maal per jaar volgens jaarplanning en ad hoc indien nodig.

Hoe gaan we daarmee om:

- Op school werken we pro actief met FIDES. (zie uitleg FIDES website)
- Op school werken we ook reactief met FIDES.
- De methode "Goed Gedaan" gebruiken we als naslagwerk.
- Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. kunnen aan de orde komen.
- Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.
- Het voorbeeld van de groepsleerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van groepsleerkrachten, ouders en de kinderen wordt niet geaccepteerd. Groepsleerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.
- Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de kinderen.

Signalen van pesten:

- altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes doorgeven
- beledigen
- opmerkingen maken over kleding
- isoleren
- buiten school opwachten, slaan of schoppen
- op weg naar huis achterna rijden
- naar het huis van het slachtoffer gaan
- bezittingen afpakken
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook kinderen hebben het bedacht. Groepsleerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

We roepen ouders op om bij signalen contact op te nemen met de leerkrachten!!

Regel 1:

Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de groepsleerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij:

- je mag niet klikken, maar..... als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt je er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken.

Regel 2:

Een tweede stelregel is dat de andere kinderen ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle kinderen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

Regel 3:

Samenwerken zonder bemoeienissen:

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de groepsleerkrachten en de directie hun verantwoordelijkheid (moeten) nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. De

inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

Regels vanuit onze kernwaarden:

Respect: Aardig zijn voor elkaar is goed. Laat zien dat je dat doet!

Vertrouwen: Als je open en eerlijk gedrag toont, word je met vertrouwen beloond!

Duidelijkheid: Zegt wat je doet, doe wat je zegt. Dan komt iedereen tot zijn recht!

Wij vinden iedereen hier op school even belangrijk. Iedereen mag daarom meedoen. We praten mét elkaar en niet over elkaar. Als er iemand tegen ons praat, kijken we diegene aan en luisteren we. We denken eerst na, voordat we iets zeggen. We tonen respect, geven elkaar complimenten en delen als een ander iets tekort komt. Ook als we chatten op internet, gebruiken we nette taal.

Als je vertrouwen krijgt en geeft, krijg je zelfvertrouwen: pas dan kun je een fijn en evenwichtig mens worden.

Bij duidelijkheid weet je waar je aan toe bent. Dat geeft structuur maar ook heldere verwachtingen.

Toevoeging:

Kinderen mogen in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde schoolregels, in overleg met de groepsleerkracht.

Die aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn de zogenaamde groepsregels

Aanpak van de ruzies:

Wanneer kinderen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

STAP 1:

De kinderen zeggen eerst: 'Stop! Hou op!' Wanneer het pestgedrag nu niet stopt ga je naar de juf of meester en deze gaat je helpen met het oplossen van het pestgedrag.

STAP 2:

Wanneer het pestgedrag nu niet stopt ga je naar de juf of meester. Onder begeleiding van de leerkracht gaan leerlingen eerst samen proberen het pesten te stoppen.

STAP 3:

Lukt het niet om samen tot een oplossing te komen, dan helpt de leerkracht met het oplossen van het pestgedrag.

De groepsleerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde kinderen volgen sancties (zie bij consequenties).

STAP 4:

Bij herhaaldelijke ruzie/ pestgedrag neemt de groepsleerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest / ruzie maakt. Ook worden de ouders van de pester op de hoogte gebracht en zo nodig een gesprek gepland met ouders, leerkracht en pester.

Ook worden de ouders van de gepeste op de hoogte gebracht. De fases van bestraffen treden in werking (zie bij consequenties).

Bij iedere melding van pestgedrag wordt er melding van gemaakt in Parnassys, bij notities pesten. Bij de tweede melding in Parnassys worden de ouders op de hoogte gebracht van het ruzie-pestgedrag. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een oplossing.

De groepsleerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Consequenties:

De groepsleerkracht heeft het idee dat er sprake is van onderhuids pesten:

- In zo'n geval stelt de groepsleerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.

De groepsleerkracht ziet dat een kind wordt gepest (of de gepeste of andere kinderen komen het bij hem melden). En vervolgens leveren stap 1 t/m 4 geen positief resultaat op voor de gepeste:

- De groepsleerkracht neemt duidelijk een stelling in. De straf is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/ haar pestgedrag en geen verbetering vertoond in zijn / haar gedrag.

Fase 1:

- Een of meerdere pauzes binnen blijven
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem
- Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

Fase 2:

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in Parnassys en de school doet al het mogelijke om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Fase 4:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

Fase 5:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

Begeleiding van het gepeste kind:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest
- Nagaan hoe het kind zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. Het kind in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van het kind benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als het kind zich anders/beter opstelt
- Praten met de ouders van het gepeste kind en de ouders van de pester(s)
- Het gepeste kind niet overbeschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen

Begeleiding van de pester:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak(*) van het pesten?
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; eugdgezondheidszorg; huisarts; GGD

(*) Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- ❖ Een problematische thuissituatie
- ❖ Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- ❖ Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- ❖ Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
- ❖ Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt

Adviezen aan de ouders van onze school:

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Tips voor ouders van via internet gepeste kinderen

1. Reageer niet op pest-mails

Negeren ontmoedigt de pesters.

2. Vertel ze dat ze pest-mails bewaren als bewijs

3. Praat met de school over het antipestbeleid

Als het pesten in de klas wordt aangekaart, bestaat het gevaar dat het slachtoffer opnieuw door de pester(s) te grazen wordt genomen. Dat gevaar is echter kleiner wanneer de school een goed anti-pest-beleid hanteert. Bespreek dit met een leerkracht of met de directie.

4. Praat erover met andere ouders

Hoe zorg je dat kinderen zorgeloos, veilig op het net kunnen vertoeven? Door betrokken te zijn bij wat ze doen. Geen enkele ouder stuurt zijn kinderen zomaar de straat op, de grote stad in. Je vertelt ze wat ze daar kunnen verwachten, wat leuk is en wat niet, wat wel mag en wat niet. En in het begin blijf je er een beetje bij. Hetzelfde zou eigenlijk voor Internet moeten gelden. Maar dan moet je natuurlijk wel weten waar het over gaat. De beste tips krijgt u van collega-ouders die, net als u, kunnen putten uit de praktijk.

5. Maak een melding bij de wijkagent of, als het echt ernstig is, doe aangifte

Bij een melding onderneemt de politie geen actie. Er wordt geen proces-verbaal opgemaakt en men gaat niet op zoek naar de dader. Er gebeurt dus verder niets, maar het voordeel is wel dat de politie op de hoogte is. Een melding kan van belang zijn voor eventuele vervolgmeldingen of andere (latere) aangiftes. Tijdens de melding kunt u tegelijkertijd informeren wat de gevolgen zijn van het doen van aangifte.

6. Neem uw kind serieus, maar leer hem of haar ook te relativeren

Een kind denkt al snel dat het zijn eigen schuld is dat hij gepest wordt. Probeer dat schuldgevoel te voorkomen en neem alles waarmee uw kind zich tot u wendt serieus. Het komt niet gauw in een kind op om te denken dat iemand 'voor de lol' een hatemail stuurt en dat het eigenlijk helemaal niet speciaal voor jou bedoeld is, terwijl het vaak wel zo gaat. Je hebt het dus niet in de hand dat iemand zulke mail naar je stuurt, maar je kunt wel zelf bepalen in hoeverre je jezelf erdoor laat beïnvloeden. Wimpel het probleem niet weg, maar probeer het wel wat te relativeren.

Hulp aan het gepeste kind

1. Negeer pest-mails

Internet-pesters kunnen gemakkelijk anoniem blijven. Daarom is het vaak niet mogelijk om een dader te achterhalen, en zit er niets anders op dan het effect te minimaliseren. Dat kan het beste door niet te reageren op haat-mailtjes of andere ongewenste e-mail. Als de dader geen respons krijgt, gaat de lol er snel af.

2. Blokkeer afzender mail of blokkeer sociale media/spellen.

Het is zo simpel, zonder dat degene die je blokkeert het door heeft.

3. Als er iets vervelend gebeurt in de chat, ga dan weg

Log eventueel opnieuw in met een andere bijnaam (nickname)

4. Vat scheldpartijen of beledigingen niet persoonlijk op, zeker als het komt van mensen die je niet kent. Vaak zegt men vervelende dingen uit verveling.

5. Als het pesten aanhoudt en je je ongemakkelijk of bedreigd voelt, ga dan naar je ouders of heb het erover met iemand die je vertrouwt
Erover praten: heel belangrijk. Heb het er met iemand over die veel van computers en internet weet en die niet meteen iedereen vertelt dat je gepest wordt.

6. Als je gepest wordt via internet, bewaar het bewijs!

7. Voel je niet schuldig als er iets vervelends gebeurt. Het is niet jouw schuld en je hebt het niet zelf uitgelokt.

Tips voor alle kinderen

1. Tel tot tien als je ergens over geïrriteerd bent online en via je mobiel, zeg/schrijf geen dingen waar je later spijt van krijgt.
2. Een geintje hoeft niet altijd als een geintje over te komen.
3. Zet online geen informatie over anderen, ook niet voor de grap.
4. Bewaar je wachtwoord zorgvuldig en geef ook niet te snel je mailadres weg
Inbreken op het account van een ander is een strafbaar feit. Je geeft je adres en telefoonnummer ook niet zomaar aan iemand, dus ook niet op internet.
5. Blijf aardig en vriendelijk, wees niet lomp.

Algemene tips voor ouders

1. Zet de pc op een centrale plek in de woning
2. Leer uw kind wat etiquette is; online gelden dezelfde omgangsvormen als offline.
3. Weet waar u het over hebt; houd toezicht op uw kind bij pc en telefoon gebruik.
4. Praat over internet
Praat regelmatig met uw kinderen en hun vrienden en vriendinnen over wat ze doen en meemaken op Internet, en hoe ze dat vinden. Vertel ook over uw eigen ervaringen. Op die manier laat u weten dat u ontvankelijk bent voor hun ervaringen en zullen ze eerder naar u toekomen als dat nodig is.
5. Installeer een goede virusscanner

Tips voor de groepsleerkracht

Hoe kan een groepsleerkracht het hoofd bieden aan pesten via internet? Dit zijn enkele tips.

1. Toon interesse in wat kinderen doen op internet
2. Leef de regels na, en zorg dat de leerlingen de regels naleven m.b.t. online gebruik in de klas.
3. Spoor de dader op, betrek de politie
Soms is de identiteit van de dader te achterhalen door uit te zoeken van welke computer het bericht is verzonden. Als het op school is gebeurd, kan de leerkracht nagaan wanneer het bericht is verstuurd en welke klas op dat moment gebruik maakte van de computer. De stijl van het bericht en eventuele taalfouten kunnen de dader verraden. De dader kan wellicht ook worden gevonden door in de klas te praten over wat er is gebeurd. Het kan nodig zijn de politie te betrekken.